

5. 2024-yil Xasanova ,M.F(2024) “Eyler va Ferma teoremlariga oid masalalar va ularning isbotlari” . “Ilm-fan muammolari magistrantlar talqinida” 143-146-betlar

6. <https://poe.com>

BOSHLANG'ICH SINFLARDA TEXNOLOGIYA DARSLARINI TASHKIL ETISHDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH

Begaliyeva Mohichexra Axmatali qizi
Chirchiq Davlat Pedagogika Universiteti
2-kurs Texnologik ta'lim yo'nalishi talabasi
e-mail: begaliyevamohichrxra@gmail.com

“Texnologiya” darsligi insonlar hayotida muhim o‘rin tutuvchi amaliy mehnat faoliyatiga tayyorgarlik ko‘rishda muhim o‘rin tutadi. Voyaga yetib, qaysi kasbni egallamang, kim bo‘lmang, “Texnologiya” fanidan olgan bilim va ko‘nikmalaringiz sizga hayotda, albatta kerak bo‘ladi. Boshlang‘ich sinflarda “Texnologiya” darslarida oziq-ovqat, metallarga ishlov berish, materialshunoslik, asbob-uskunalar, moslamalar va ulardan foydalanishga oid bilimlarni o‘zlashtiradi. Mahsulot ishlab chiqarish va uyro‘zg‘or buyumlarini ta‘mirlashga oid ko‘nikma va malakalarga ega bo‘ladi. Bu maqolada o‘quvchilarning turli materiallarga ishlov berish usullarini egallashida kerak bo‘ldigan qobiliyatlar va ularni shakllantirishga doir jihatlar keltirib o‘tilgan. Zero, materiallarga ishlov berish bilan bog‘liq umummehnat ko‘nikmalari har bir inson hayotida muhim o‘rin tutadi.

Jamiyatimizning har bir a‘zosining bilim va salohiyatini to‘la ro‘yobga chiqarishga qaratilgan bozor munosabatlarining rivojlanib borayotganligi bu ko‘nikmalarning zaruratini yanada oshirmoqda. **Ijodkorlik** – bu yangi g‘oyaga asoslangan moddiy va ma‘naviy boyliklarni yaratishdir. Ijodiy faoliyat tufayli hayotimiz yanada qulay va qiziqarli bo‘lib bormoqda. Bizni o‘rab turgan barcha

buyumlar, jihoz va uskunalar ijodkor insonlar tomonidan yaratilgan texnik vosita va texnologiyalarning mahsuli hisoblanadi. Ular tomonidan mehnat natijasida ulkan samolyotlar, zamonaviy avtomobillar, katta imkoniyatlarga ega kompyuterlar va biz uchun qadrlı boshqa ne'matlar yaratiladi. O'quvchilar kelajakda voyaga yetib, tanlagan kasbini mukammal egallab, bu taraqqiyotga o'z hissasini qo'shadi deb umid qilamiz. Bu vazifalarni uddalashida muvaffaqiyatlar tilaymiz.

Boshlang'ich sinflarda "Texnologiya" darslarida zamonaviy (innovatsion, pedagogik va axborot) texnologiyalarini qo'llashning asosiy bo'limlari «Texnologiya va dizayn», «Servis xizmati» hamda «Qishloq xo'jalik asoslari» yo'nalishlari berilgan. O'quvchilar ulardan birini to'liq o'rganadi. Texnologiya darslarida boshlang'ich sinf o'quvchilariga ijodiy o'qish asar o'qib berilgach, o'quvchilarda hosil bo'lgan tasavvurni aniqlash maqsadida o'tkaziladigan suhbatda, hikoyalardagi lavhalarga sarlavha topishda reja tuzishda, asar ustida ijodiy xarakterdagi yozma ish yozishda o'quvchilarni faollashtiradi. Shuni e'tiborga olish kerakki, «Texnologiya va dizayn» yo'nalishi uchun darslikda «Elektrotexnika ishlari» hamda «Uy-ro'zg'or buyumlarini ta'mirlash» nomli boblar berilgan. Bu boblarni «Qishloq xo'jalik asoslari» yo'nalishlarini o'rganayotgan o'quvchilar ham o'rganadilar. O'quvchilar mashg'ulotlar va uyushtiriladigan sayohatlar davomida ko'plab sohalarga oid kasbhunar turlari bilan tanishadi. Kelajak hayotda shu kabi kasb-hunarlardan birini egallab, o'z sohasining mohir ustasi bo'lib yetishadi. Bu bilan o'quvchilar jamiyatimiz ravnaqi uchun o'z hissasini qo'shadi.

Ta'lim sohasidagi ilmiy-pedagogik adabiyotlarda texnologiya, pedagogik texnologiya, texnologik yondoshuv, ta'limni texnologiyalastirish, texnologik tayyorgarlik haqida so'z yuritilib, ularga turlicha talqin va ta'riflar beriladi. Avvalo «texnologiya» so'zining ma'nosini bilish maqsadga muvofiq. «**Texnologiya**» so'zining grek tilidan tarjimai tayyor mahsulot, buyumlar olish maqsadida ishlab chiqarishning mos keladigan qurilma va jihozlari bilan xom-ashyo va materiallarini ishlov berish usullari majmuasini tizimlashtiruvchi fanni anglatadi. Shuning uchun bo'lsa kerak, ba'zida uni «texno» - hunar yoki san'at, «logos» - fan deb, buyum olish uchun xom-ashyolarga ishlov berish san'ati haqidagi fan sifatida e'tirof etishadi. Shu

nuqtai nazardan bo'lsa kerak, Yevropa mamlakatlarida, jumladan Germaniya va Rossiya maktablarida «Mehnat ta'limi» o'quv predmetini «Texnologiya» yoki «Texnologik ta'lim» deb yuritilishi maqsadga muvofiq hisoblaymiz.

Bundan tashqari, o'quvchilarni texnologiya darslarida texnik ijodkorlikni, qobiliyatini, tafakkurini rivojlantirish, dars jarayonida turli va tabiiy hamda metall va metallmas materiallarga texnologiya asosida ishlov berish usullarini o'rgatish orqali kasb-hunarga yo'naltirishni yanada kuchaytirish, xalq hunarmandchiligi asoslari, ro'zg'orshunoslik, elektrotexnika ishlarini bajarishda kasb-hunarga yo'llash bo'yicha bilim, ko'nikma va malakalarni egallash hamda ularni hayotda qo'llay olish layoqatini shakllantirish ko'zda tutilgan. Umumiy o'rta ta'lim muassasalarida texnologiya o'quv fanini o'qitishning asosiy maqsadi - o'quvchilarda texnik-texnologik hamda texnologik jarayon davomida bajariladigan operatsiyalar yuzasidan olgan bilim, ko'nikma va malakalarini mustaqil amaliy faoliyatida qo'llash, kasbhunar tanlash, milliy va umuminsoniy qadriyatlar asosida ijtimoiy munosabatlarga kirisha olish kompetensiyalarini shakllantirishdan iborat.

Umumiy o'rta ta'lim muassasalarida texnologiya o'quv fanini o'qitishning asosiy vazifalari: materiallar va ularning xossalari, xususiyatlari hamda texnik obyekt va texnologik jarayonlarga oid ma'lumotlarni o'rganish; texnik obyekt hamda texnologik jarayonlarda maxsus va umummehnat operatsiyalarini bilish; texnologik jarayonlarni boshqarish, maxsus va umummehnat operatsiyalarini amaliyotda qo'llay olish; texnik va kreaktiv fikrlashni, intellektual qobiliyatlarini shakllantirish; texnologik jarayon va tayyorlangan mahsulotlarni bajarish ketma-ketligi hamda mahsulot sifatini tahlil qila olish; buyum va jarayonlarni bajarishga oid xulosalar chiqarish hamda mehnat operatsiyalarini, mahsulot sifatini baholay olish; ongli ravishda kasb tanlashga tayyorlash ishlarini amalga oshirishda tayanch va texnologiya faniga oid kompetensiyalarni shakllantirish hamda rivojlantirishdan iborat. Umumiy o'rta ta'lim maktablarida texnologiya fani boshlang'ich ta'lim yo'nalishida umumlashgan holda, 5-9-sinflarda "Texnologiya va dizayn", "Servis xizmati" yo'nalishlarida o'qitiladi.

Ma`naviy va jismoniy barkamol avlodni voyaga yetkazish masalasi biz uchun umummilliy, umumdavlat miqiyosidagi vazifa bo`lib, bu ezgu maqsad yo`lida amalga oshirilayotgan ishlarimizni izchil va qat`iyatlik bilan davom ettirish bugungi siyosatimizning diqqat markazida turibdi.

Foydanilgan adabiyotlar ro`yxati:

1. Mavlonova R. A., Sanaqulov X.R., Xodiyeva D.P. Mehnat va uni o`qitish metodikasi. O`quv qo`llanma. T.; TDPU. 2007.
2. Sanaqulov X.R., Xodiyeva D.P., Sanaqulova A.K. "Texnologiya" 2-sinf darsligi. T.; "Sharq". 2018.
3. Sanaqulov X.R., Xodiyeva D.P., Sanaqulova A.K. Mehnat ta`limi 3-sinf darsligi. T.: "Sharq". 2016.
4. Sanaqulov X.R., Xodiyeva D.P. Safarova R.G., Abdullayeva B.S. Boshlang`ich ta`lim konsepsiyasi. Darslik.- Toshkent, 2019.

TA'LIM JARAYONI UCHUN NAZORAT QILUVCHI TESTLAR YARATISH IMKONIYATLARI

Ayupova Sevarabonu Abduraxim qizi

Yuldosheva Sevdora Hasanboy qizi

**Nizomiy nomidagi TDPU Axborot tizimlari va texnologiyalari yo`nalishi
talabalari**

Hozirgi paytda raqamli ta`lim kontentlarini ishlab chiqish va ularni ko`paytirish kun masalasiga aylangan. Raqamlashtirish sharoitida ta`lim jarayoni uchun turli soxalar uchun video darslar, raqamli darslik qo`llanmalar, raqamli viktorinalar, ma`ruzalar to`plami, bilimlarni nazorat qiluvchi test va h.k. Jumladan, elektron test yaratish ham shular jumlasidandir. Ta`lim jarayoni uchun yuqoridagi kabi kontentlarni yaratishda turli dasturiy mahsulotlardan foydalanish mumkin. Bugungi kunda sir emaski, kompyuter texnologiyalarining rivojlanishi turli imkoniyatlarga va qulayliklarga ega bo`lgan dasturlar yaratilmoqda. Masalan, Auto Play, Hot Potatoes, My Textx, EasyTestMaker, Kahoot. Aynan ta`lim jarayoni